

Mlado vino za neposrednu ljudsku potrošnju jest stolno vino, stolno vino s geografskim porijeklom ili kvalitetno vino s geografskim porijeklom što je proizvedeno po posebnoj tehnologiji koja osigurava veću topljivost ugljičnog dioksida, čime se održava svježina vina odnosno primarnih tvari bukea. Mlado vino mora potjecati od grožđa ubranoga u tekućoj godini proizvodnje.

Vino iz stava 2. ovog člana može biti u prometu od 1. studenoga pa najkasnije do 31. prosinca tekuće godine proizvodnje."

Član 13.

U članu 59. u uvodnoj rečenici iza riječi „vino” dodaju se riječi „s geografskim porijeklom”.

Dodaje se stav 2, koji glasi:

„Iznimno, naziv vina prema nazivu sorte grožđa može se dopustiti za stolno vino s geografskim porijeklom i ako je proizvedeno s manje od 85% grožđa jedne sorte ako je naziv postao tradicionalan i upotrebljava se duži niz godina (najmanje 50), uz uvjet da se na glavnoj etiketi navedu upotrijebljene sorte grožđa po opadajućem nizu.”

Član 14.

U članu 61. stav 4. mijenja se i glasi:

„Oznaka 'arhivsko vino' može se na deklaraciju staviti samo ako je vino staro najmanje četiri godine, od toga najmanje tri godine u bocama.”

Iza stava 7. dodaju se st. 8. i 9, koji glase:

„Oznaka 'probirna berba grozdova' može se na deklaraciju staviti samo ako je vino proizvedeno od prezrelog grožđa s kojega su odstranjene nezrele i oštećene bobice.

Oznaka 'ledeno vino' može se na deklaraciju staviti samo ako je vino proizvedeno od grožđa koje je postiglo prijeko potrebnu zrelost, a zamrznuto je na dnevnoj temperaturi od -6 °C do -7 °C i ako je u tim uvjetima bilo najmanje tri do četiri dana i u takvu je stanju prerađeno.”

Član 15.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenom listu SFRJ”.

Br. 07-93/18

Beograd, 8. veljače 1989.

Direktor
Saveznog zavoda
za standardizaciju
Vukašin Dragojević, v. r.

140.

Na temelju člana 22. stava 1. i člana 24. stava 2. Zakona o priznavanju novostvorenih, odobravanju uvođenja u proizvodnju stranih i zaštiti sorti poljoprivrednog i šumskog bilja („Službeni list SFRJ”, br. 38/80), Savezni komitet za poljoprivredu propisuje

PRAVILNIK

O JEDINSTVENOJ METODI ZA ISPITIVANJE SORTI ODOLJENA I ANĐELIKE NA POKUSNOM POLJU I U LABORATORIJU TE O JEDINSTVENOJ METODI ZA OBRADU REZULTATA ISPITIVANJA DOBIVENIH NA POKUSNOM POLJU I U LABORATORIJU

Član 1.

Ovim se pravilnikom propisuje jedinstvena metoda za ispitivanje sorti odoljena i anđelike (u nastavku teksta „sorte”) na pokusnom polju i u laboratoriju i jedinstvena metoda za obradu rezultata ispitivanja dobivenih na pokusnom polju i u

laboratoriju, radi priznavanja novostvorenih odnosno odobravanja uvođenja u proizvodnju stranih sorti odoljena i anđelike u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

I. ISPITIVANJE SORTI NA POKUSNOM POLJU

Član 2.

Sorte se na pokusnom polju ispituju na najmanje tri lokaliteta u proizvodnim područjima ljekovitog bilja - odoljena i anđelike.

Član 3.

Sorte se na pokusnom polju ispituju po metodi slučajnog rasporeda sorti (blok-sistem), i to: sa 12 ponavljanja ako se ispituju dvije sorte, osam ponavljanja ako se ispituju tri sorte, šest ponavljanja ako se ispituju četiri sorte i pet ponavljanja ako se ispituje pet i više sorti.

Izvođač pokusa ispituje sorte po planu razmještaja sorti pod šiframa u blok-sistemu.

Pri ispitivanju sorti na pokusnom polju utvrđuju se veličina parcele u ponavljanju, razmak između redova i razmak parcela i blokova, i to:

- duljina parcele u ponavljanju	5 m
- širina parcele u ponavljanju	2,5 m
- površina parcele u ponavljanju	12,5 m ²
- broj redova u ponavljanju (tri za ocjenu i dva rubna)	5
- razmak između redova	50 cm
- prvi red od ruba parcele	25 cm
- sklop biljaka - određuje podnosilac zahtjeva sa selekcionarom	
- razmak između blokova	1 m
- obračunska površina parcele	6 m ²

Kao zaštitni pojas, oko pokusnog polja moraju se saditi dva reda standardnih sorti na istom razmaku.

Član 4.

Pri ispitivanju sorti kao standardne sorte uzimaju se sorte iste vrste s najmanje dvije provenijencije, od kojih je jedna s ispitivanog područja.

Član 5.

Zemljište za pokusno polje treba biti ujednačeno po konfiguraciji te fizikalnim i kemijskim svojstvima i ne smije biti zaraženo biljnim bolestima ni štetnicima.

Član 6.

Sadni materijal ispitivanih i standardnih sorti mora biti zdrav, iste starosti i kvalitete, što se dokazuje svjedodžbom o zdravstvenom stanju i deklaracijom o kvaliteti, i mora biti proizveden na istom lokalitetu i na isti način.

Ispitivane i standardne sorte pripremaju se za sadnju odnosno sjetvu na istovjetan način i sade se odnosno siju u optimalnom roku, ovisno o biljnoj vrsti i proizvodnom području.

Pri ispitivanju sorti primjenjuje se odgovarajuća suvremena tehnologija proizvodnje.

Član 7.

U toku ispitivanja sorti na pokusnom polju izvođač pokusa evidentira ove podatke:

- datum sjetve odnosno sadnje;
- datum nicanja odnosno početka vegetacije;
- postotak izniklih biljaka po parcelama odnosno ponavljanjima;
- prinos svježeg korijena s nečistoćama, u kg po ponavljanjima;
- prinos čistog korijena nakon pranja, u kg po ponavljanjima;

- prosječnu masu korijena dobivenu mjerenjem 30 slučajno odabranih korijena iz prva tri ponavljanja;
- vlagu korijena u trenutku vađenja, u postocima;
- prinos suhog korijena, u kg po ponavljanjima;
- datum berbe.

Prinos suhog korijena određuje se na osnovi prosječnog uzorka čistog korijena (iz svakog ponavljanja po 1 kg korijena) sušenjem na temperaturi 50 °C.

Član 8.

U toku ispitivanja sorti na pokusnom polju utvrđuje se otpornost odnosno osjetljivost sorte na biljne bolesti i štetnike odnosno stupanj prisutnosti najznačajnijih biljnih bolesti i štetnika, i to:

- 1) otpornost odnosno osjetljivost sorte na određene bolesti i štetnike - prema prijedlogu stvaraoca sorte;
- 2) stupanj prisutnosti bolesti i štetnika:
 - Puccinia spp. - rde,
 - Erysiphe cichoracearum - pepelnice,
 - Peronospora valerianae - plamenjače,
 - Rhizoctonia solani - truleži korijena,
 - Viroze i bakterioze i dr.

Otpornost odnosno osjetljivost sorte utvrđuje se u eksperimentalnim uvjetima, uz primjenu, po potrebi, umjetnih inokulacija odnosno u poljskim uvjetima bez primjene kemijske zaštite sorte, ako postoje uvjeti za njezinu infekciju.

Otpornost odnosno osjetljivost ispitivane sorte i stupanj prisutnosti bolesti i štetnika ocjenjuju se ocjenama od 1 do 9, i to:

- 1 - sorta nije podložna napadu bolesti i štetnika, nema simptoma bolesti ni štetnika - stupanj oštećenja 0%;
 - 2 - sorta tolerantna, bolesti i štetnika (navesti kojih) utvrđeno u tragovima - stupanj oštećenja do 2%;
 - 3 - sorta podložna bolestima i štetnicima (navesti kojima), napad slab - stupanj oštećenja 2,1 - 5%;
 - 4 - sorta slabo osjetljiva na bolesti i štetnike (navesti koje), napad uočljiv - stupanj oštećenja 5,1 - 10%;
 - 5 - sorta srednje osjetljiva na bolesti i štetnike (navesti koje), napad srednji - stupanj oštećenja 10,1 - 20%;
 - 6 - sorta osjetljiva na bolesti i štetnike (navesti koje), napad izražen - stupanj oštećenja 20,1 - 40%;
 - 7 - sorta jako osjetljiva na bolesti i štetnike (navesti koje), napad jak - stupanj oštećenja 40,1 - 60%;
 - 8 - sorta vrlo osjetljiva na bolesti i štetnike (navesti koje), napad vrlo jak - stupanj oštećenja 60,1 - 80%;
 - 9 - sorta iznimno osjetljiva na bolesti i štetnike (navesti koje), napad iznimno jak - stupanj oštećenja veći od 80,1%.
- Pod stupnjem prisutnosti bolesti i štetnika razumijeva se postotak oštećenja biljaka ili postotak oštećenja biljnih dijelova, ili broj štetnih organizama na dijelu biljke ili na cijeloj biljci ili na površini od 1 m², ovisno o specifičnosti pojavljivanja određenih biljnih bolesti i štetnika.

Član 9.

Ako je u vrijeme berbe ispitivanih sorti, u dva ili više ponavljanja, proričedenost biljaka veća od 20%, dobiveni se rezultati smatraju - neupotrebljivima.

II. ISPITIVANJE SORTI U LABORATORIJU

Član 10.

Pri ispitivanju sorti u laboratoriju utvrđuju se:

- udio eteričnog ulja, u postocima, u suhom korijenu;
- sastav eteričnog ulja;
- udio vlage korijena, u postocima;
- udio organskih i anorganskih sastojaka;
- organoleptička ocjena boje i mirisa suhog korijena (opisno).

Laboratorijska ispitivanja sorti obavljaju se na prosječnom uzorku svih ponavljanja s jednog lokaliteta u posljednjoj godini ispitivanja.

III. OBRADA REZULTATA DOBIVENIH ISPITIVANJEM SORTI NA POKUSNOM POLJU I U LABORATORIJU

Član 11.

Rezultati ispitivanja sorti obrađuju se metodom analize varijance i LSD testa za razinu rizika od 5% i 1% za ova obilježja:

- prinos suhog korijena, u kg/ha;
- prinos sirovoga eteričnog ulja, u kg/ha.

Za ostala obilježja sorti izračunavaju se aritmetička sredina i koeficijent varijacije.

Rezultati ispitivanja sorti po lokalitetima i po godinama obrađuju se preko dvofaktorijskog pokusa, a po lokalitetima i godinama zajedno - preko trofaktorijskog pokusa po planu slučajnog blok-sistema.

Ocjena značajnosti rezultata ispitivanja sorti i lokaliteta, godina i njihove interakcije dobiva se na temelju analize varijance i LSD testa za razinu rizika od 5% i 1%.

Za sva obilježja za koja se izračunavaju prosjeci i koeficijenti varijacije rezultati se obrađuju ovako:

- pri obradi rezultata jednogodišnjih ispitivanja sorti izračunavaju se prosjek i koeficijent varijacije za svaki lokalitet posebno i za sve lokalitete zajedno;
- pri obradi rezultata višegodišnjih ispitivanja sorti izračunavaju se prosjek i koeficijent varijacije za svaku godinu i svaki lokalitet posebno i za sve godine i sve lokalitete zajedno.

Član 12.

U toku ispitivanja sorti izvođač pokusa evidentira opće podatke o ispitivanju sorti, rezultate ispitivanja sorti na pokusnom polju, rezultate ispitivanja sorti na otpornost odnosno osjetljivost na bolesti i štetnike, rezultate ispitivanja sorti u laboratoriju, meteorološke podatke najbliže meteorološke stanice i drugo.

Podaci iz stava 1. ovog člana evidentiraju se na obrascima od 1 do 5, koji su otiskani uz ovaj pravilnik i njegovim su sastavnim dijelom.

Izvođač pokusa obavezan je po jedan primjerak obrazaca iz stava 2. ovog člana trajno čuvati.

Član 13.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenom listu SFRJ“.

Br. 2730/16

Beograd, 1. prosinca 1988.

Predsjednik
Saveznog komiteta
za poljoprivredu
Sava Vujkov, v. r.

Obrazac 1

(naziv organizacije udruženog rada
koja ispituje sorte - izvođača
pokusa)

OPĆI PODACI O ISPITIVANJU SORTI

1. Naziv kulture _____
2. Naziv ispitivane sorte _____
3. Naziv pokusnog polja _____
4. Naziv lokaliteta _____
5. Godina započetog ispitivanja _____

6. Tip zemljišta _____
7. Nadmorska visina _____
8. Položaj i mikorelief zemljišta _____
9. Predusjev _____
10. Priprema zemljišta za ispitivanje sorte _____
11. Vrsta i količina gnojiva i način gnojidbe _____
12. Njega _____
13. Površina pokusnog polja (duljina i širina) _____
14. Broj ponavljanja _____
15. Broj zasađenih biljaka ispitivane sorte, po ponavljanjima _____
16. Broj zasađenih biljaka standardne sorte, po ponavljanjima _____
17. Broj biljaka ispitivane sorte, po ponavljanjima, u berbi _____
18. Broj biljaka standardne sorte, po ponavljanjima, u berbi _____
19. Razmak u redu _____ između redova _____
20. Datum sadnje odnosno sjetve _____
21. Način sadnje odnosno sjetve _____
22. Sjeme i sadni materijal (vrsta i starost) _____
23. Zaštitne mjere (od abiotičkih faktora) _____

Rukovodilac organizacije
udruženog rada koja obavlja
ispitivanje

Obrazac 2

(naziv organizacije udruženog rada
koja ispituje sorte - izvođača
pokusa)

REZULTATI ISPITIVANJA SORTE NA POKUSNOM POLJU

1. Naziv kulture _____
2. Naziv ispitivane sorte _____
3. Godina ispitivanja _____
4. Naziv pokusnog polja _____
5. Naziv lokaliteta _____

Rezultati ispitivanja sorte					
Naziv ispi- tivane sorte - ponavlja- nja	broj biljaka plan.	prinos svježeg korijena, u kg	prosječna masa korijena, u kg	postotak vlage korijena	prinos suhog korijena

Rukovodilac organizacije
udruženog rada koja obavlja
ispitivanje

Obrazac 3

(naziv organizacije udruženog rada
koja ispituje sorte - izvođača
pokusa)

REZULTATI ISPITIVANJA SORTE NA OTPORNOST ODNOSNO OSJETLJIVOST NA BOLESTI I ŠETNIKE

1. Naziv kulture _____
2. Naziv ispitivane sorte _____
3. Godina ispitivanja _____
4. Naziv pokusnog polja _____
5. Naziv lokaliteta _____

Bolesti i šetnici	Rezultati ispi- tivanja otpor- nosti sorte u eks- perimentalnim uvjetima	Intenzitet napada na polju*	Napome- na**
1) Ispitivanje otpornosti odnosno osjetljivosti prema određenim bolestima			
-	-	-	-
-	-	-	-
2) Utvrđivanje stupnja pri- sutnosti:			
Puccinia spp.			
Peronospora valerianae			
Erysiphe cichoracearum			
Rhizoctonia solani			
Bakterioze			
Viroze			
3) Ostale biljne bolesti i šetnici			
-	-	-	-
-	-	-	-

* Ocjenjuje se ocjenama od 1 do 9, prema kriterijima iz člana 8. ovog pravilnika, u razdoblju najintenzivnijeg ispoljavanja biljnih bolesti i šetnika.

** Izvođač pokusa na polju unosi u Napomenu svoja zapažanja o otpornosti odnosno osjetljivosti na određene biljne bolesti i šetnike.

Rukovodilac organizacije
udruženog rada koja obavlja
ispitivanje

Obrazac 4

(naziv organizacije udruženog rada
koja ispituje sorte - izvođača
pokusa)

REZULTATI ISPITIVANJA SORTE U LABORATORIJU

1. Naziv kulture _____
2. Naziv ispitivane sorte _____
3. Godina ispitivanja _____
4. Naziv pokusnog polja _____
5. Naziv lokaliteta _____

Rezultati ispitivanja sorte					
Naziv ispitivane sorte - ponavljanja	postotak eteričnog ulja	sastav eteričnog ulja	postotak vlage korijena	udio organskih i anorgan- skih sastojaka	organolep- tička ocjena boje i mirisa

Rukovodilac organizacije
udruženog rada koja obavlja
ispitivanje

Obrazac 5

(naziv organizacije udruženog rada
koja ispituje sorte - izvođača
pokusa)

METEOROLOŠKI PODACI NAJBЛИЖЕ METEOROLOŠKE STANICE

Godina _____

Mjesto motrenja _____

Mjesec	Temperatura min. maks. srednja	Vlažnost zraka	Oborine, u mm	Broj suncanih dana	Ostalo
I.					
II.					
III.					
IV.					
V.					
VI.					
VII.					
VIII.					
IX.					
X.					
XI.					
XII.					

Rukovodilac organizacije
udruženog rada koja obavlja
ispitivanje

141.

Na temelju člana 22. stava 1. i člana 24. stava 2. Zakona o priznavanju novostvorenih, odobravanju uvođenja u proizvodnju stranih i zaštiti sorti poljoprivrednog i šumskog bilja („Službeni list SFRJ”, br. 38/80), Savezni komitet za poljoprivredu propisuje

PRAVILNIK

O JEDINSTVENOJ METODI ZA ISPITIVANJE SORTI BOSILJKA, ČUBRA I MAŽURANA NA POKUSNOM POLJU I U LABORATORIJU TE O JEDINSTVENOJ METODI ZA OBRADU REZULTATA ISPITIVANJA DOBIVENIH NA POKUSNOM POLJU I U LABORATORIJU

Član 1.

Ovim se pravilnikom propisuju jedinstvena metoda za ispitivanje sorti ljekovitog bilja - bosiljka, čubra i mažurana (u nastavku teksta „sorte”) na pokusnom polju i u laboratoriju te jedinstvena metoda za obradu rezultata ispitivanja dobivenih na pokusnom polju i u laboratoriju, radi priznavanja novostvorenih odnosno odobravanja uvođenja u proizvodnju stranih sorti ljekovitog bilja - bosiljka, čubra i mažurana u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

I. ISPITIVANJE SORTI NA POKUSNOM POLJU

Član 2.

Sorte se ispituju na pokusnom polju na najmanje tri lokaliteta u proizvodnim područjima ljekovitog bilja - bosiljka, čubra i mažurana.

Član 3.

Sorte se na pokusnom polju ispituju po metodi slučajnog rasporeda sorti (blok-sistem), i to: sa 12 ponavljanja ako se ispituju dvije sorte, osam ponavljanja ako se ispituju tri sorte, šest ponavljanja ako se ispituju četiri sorte i pet ponavljanja ako se ispituje pet i više sorti.

Izvođač pokusa ispituje sorte po planu razmještaja sorti pod šiframa u blok-sistemu.

Pri ispitivanju sorti na pokusnom polju utvrđuju se veličina parcele u ponavljanju, razmak između redova i razmak parcele i blokova, i to:

- dužina parcele u ponavljanju 5 m
 - širina parcele u ponavljanju 2,5 m
 - površina parcele u ponavljanju 12,5 m²
 - površina parcele za obračun prinosa (bez rubnih redova) 7,5 m²
 - broj redova u parceli 5
 - razmak između redova 50 cm
 - udaljenost prvoga i posljednjeg reda od ruba parcele 15 cm
 - razmak između ponavljanja 1 m.
- Bosiljak i čubar siju se izravno (sjemenom) na dubini od 1-2 cm, a mažuran se proizvodi iz rasada.
- Kao zaštitni pojas, oko pokusnog polja moraju se saditi dva reda standardne sorte na istom razmaku.

Član 4.

Pri ispitivanju sorti, kao standardne sorte uzimaju se sorte iste vrste s najmanje dvije provenijencije, od kojih je jedna s ispitivanog područja.

Član 5.

Zemljište za pokusno polje treba biti ujednačeno po konfiguraciji te fizikalnim i kemijskim svojstvima i ne smije biti zaraženo biljnim bolestima ni štetnicima.

Član 6.

Sjeme i sadni materijal ispitivanih i standardnih sorti moraju biti zdravi, iste starosti i kvalitete, što se dokazuje svjedodžbom o zdravstvenom stanju i deklaracijom o kvaliteti, i moraju biti proizvedeni na istom lokalitetu i na isti način.

Ispitivane i standardne sorte pripremaju se za sadnju odnosno sjetvu na istovjetan način i sade se odnosno siju u optimalnom roku, ovisno o biljnoj vrsti i proizvodnom području.

Pri ispitivanju sorti primjenjuje se odgovarajuća suvremena tehnologija.

Član 7.

U toku ispitivanja sorti na pokusnom polju izvođač pokusa evidentira ove podatke:

- datum sjetve odnosno sadnje i nicanja;
- datum formiranja pupoljaka i cvjetanja;
- datum tehnološke zrelosti (kosidbe);
- dužinu vegetacije;
- postotak ostvarenog sklopa u odnosu na plan.

Izvođač pokusa, prije kosidbe, utvrđuje visinu biljke, u centimetrima, na 30 slučajno odabranih biljaka u I, II. i III. ponavljanju.

U svakom ponavljanju i parceli utvrđuje se prinos svježe nadzemne mase (herbe), u kilogramima.

Udio vlage određuje se u svježoj masi, u postocima.

Uzima se 10 kg svježe mase iz svih ponavljanja radi analize fizikalnih svojstava eteričnog ulja.

Nakon sušenja važe se suha masa.

Polijeganje se ocjenjuje, i to: 1 - nema poleglih biljaka, 2 - slabo polijeganje, 3 - jako polijeganje.

Ocjenjuje se ujednačenost usjeva, i to: 1 - ujednačeni, 2 - varijabilni, 3 - jako varijabilni.

Ocjenjuje se krupnoća lista, i to: 1 - sitni, 2 - srednji, 3 - krupni.

Nakon sušenja uzorka utvrđuju se ukupna masa lista, cvijeta i stabljike i njihov odnos.